

L. Petruscskaja és a többiek) műfajilag gyakran behatárolhatatlan írásaikban, irodalmi utalásokkal, parafrázisokkal tűzdelt mítosz-romboló szövegekben az „orosz eszmét”, köztük az utópikus gondolatot is „dekonstruálják”. Az utópia századvégi „dekonstrukciójára” az egyik legjobb példa V. Sarov „Új vízözön felé” c. regénye, mely a bolsevik forradalom ideológiájaként megjelenített fjodorovi utópia, a „földi paradicsom” eszméjének az abszurditásig lecsupaszított kritikája. Ny. Babenko *New Moszkva* című elbeszélése egy különös „jelen-utópia”: az elbeszélés az orosz gondolkodás és létforma tradicionális „Kelet-Nyugat” kettősségét felszámoló, a szabadság, szuverenitás, demokrácia látszatát nyújtó „szép új világ”, az amerikanizált Moszkva tragikomikus látomása.

A századvégi orosz posztmodern nem kevés vitát vált ki, nemegyszer botrányt kavart az orosz irodalom „erkölcsnemesítő erejének” eszméjétől mind a mai napig megválni képtelen értelmiség soraiban. Kétségtelen, a posztmodern író gyakran provokatív, drasztikusan szókimondó, s kissé másként foglalkozik Oroszország „sorskérdéseivel”, mint akár utópisztikus álmokat szövő, akár apokaliptikus látomások gyötörte elődei. Illusztrációként elég, ha csak Viktor Jerofejevet idézzük, egy rövid részletet az egymással „diverzáns tapasztalataikat megosztó” James Bond és Szolzszenyicin elképzelt párbeszédéből:

- „– Hallottam, hogy maga egész jó író – mosolygott James Bond.
- Nincs nálam jobb – göcögött jólesően Szolzszenyicin.
- Hát Oroszország hogy van? – érdeklődött az angol ügynök.
- Szarul – komorodott el Szolzszenyicin.”

